

**UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA
DJECE I MLADIH**

Udruženje za podršku i kreativni razvoj djece i mladih
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Univerzitet u Tuzli

Udruženje za podršku i kreativni razvoj djece i mladih
Association for support and creative development of children and youth Tuzla

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Univerzitet u Tuzli
Faculty for Special Education and Rehabilitation, University of Tuzla

**UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA
DJECE I MLADIH**

**IMPROVING THE QUALITY OF LIFE OF
CHILDREN AND YOUTH**

Tematski zbornik/Conference proceedings

**XIII Međunarodna naučno-stručna konferencija
„Unapređenje kvalitete života djece i mladih”
24.-26. juna 2022.
Arandelovac, Srbija**

**XIII International scientific conference
„Improving the quality of life of children and youth”
24th- 26th June 2022, Arandelovac, Serbia**

ISSN 1986-9886

Tuzla, 2022.

Udruženje za podršku i kreativni razvoj djece i mladih
Association for support and creative development of children and youth Tuzla

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Univerzitet u Tuzli
Faculty for Special Education and Rehabilitation, University of Tuzla

**UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA
DJECE I MLADIH**

**IMPROVING THE QUALITY OF LIFE OF
CHILDREN AND YOUTH**

Tematski zbornik/Conference proceedings

**XIII Međunarodna naučno-stručna konferencija
„Unapređenje kvalitete života djece i mladih“
24. - 26. 06. 2022. godine, Aranđelovac, Srbija**

**XIII International scientific conference
„Improving the quality of life of children and youth“
24th - 26th June 2022, Aranđelovac, Serbia**

ISSN 1986-9886

Tuzla, 2022.

**UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA
DJECE I MLADIH**

Improving the quality of life of children and youth

SADRŽAJ

PREDGOVOR	17
------------------------	----

PLENARNA IZLAGANJA

Tina RUNJIĆ Osnaživanje osoba s invaliditetom	21
---	----

Slavica GOLUBOVIĆ, Viktorija KOLAGINA, Ana ALEKSANDROVNA, Nevena JEČMENICA Psihopatologija verbalnih komunikativnih sposobnosti kod šizofrenija	37
---	----

Mirjana SOVILJ, Lela ŠURLAN, Slavica MAKSIMOVIĆ, Ljiljana JELIČIĆ Valeološki pristup u funkciji razvoja zdravog potomstva	45
---	----

TEMA I

UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA DJECE PREDŠKOLSKOG I ŠKOLSKOG UZRASTA

Magdalena PERIĆ BRALO, Rea FULGOSI MASNJAK, Anđelka FRANJIČIĆ Suradnja i partnerstvo roditelja djece s teškoćama u razvoju i škole za vrijeme COVID-19 pandemije	55
--	----

Snježana DOBROTA, Ljubica BALIĆ Suvremena glazbeno-pedagoška teorija i praksa: mjesto i uloga tradicijske glazbe u nastavi	69
--	----

Ivana NIKOLIĆ, Antonija GRBAVEC, Snježana MRAKOVIĆ Povezanost između tjelesnog fitnesa i tjelesne aktivnosti djece	81
--	----

Snježana MRAKOVIĆ, Lorena SVETINA, Ivana NIKOLIĆ Tjelesna aktivnost i slobodno vrijeme učenika primarnog obrazovanja	91
--	----

Sonja KOVAČEVIĆ, Darija ŽITKO, Joško BARBIR, Anna ALAJBEG Upotreba digitalne tehnologije u komunikaciji odgojitelja i roditelja	101
---	-----

Ivana ILIĆ-SAVIĆ, Mirjana PETROVIĆ-LAZIĆ Korelacija između kvaliteta života članova porodice i poremećaja glasa i govora kod dece	111
---	-----

Aid BULIĆ Komparacija nastavničkih stilova rješavanja konflikata sa učenicima i drugim nastavnicima	121
Maša ĐURIŠIĆ, Vesna ŽUNIĆ PAVLOVIĆ Definicije i klasifikacije emocionalnih i bihevioralnih poremećaja u sistemu obrazovanja i vaspitanja	131
Draženko TOMIĆ, Ivan PRSKALO, Marija LORGER Bioetičke sastavnice praktične skrbi o kvaliteti života djece i mladih	139
Milica MATOVIĆ, Dragica BOGETIĆ Porodični faktori digitalnog vršnjačkog nasilja	149
Vesna ŠUMANAC Način razvoja fine motorike kod učenika (nižih razreda) OŠ Neorić-Sutina, Neorić	161
Merisa KARIĆ Unapređenje kvalitete života poticanjem ekološke svijesti djece predškolskog uzrasta	169
Petra VEČERIĆ, Ksenija GRABAR Utjecaj vježbi socijalnih vještina na sliku o sebi u nižim razredima osnovne škole	175
Biljana TRAJKOVSKI, Grgur VIŠIĆ Kinantropološke predispozicije trogodišnjaka dobivene rođenjem	185
Milica TOŠIĆ, Aleksandra BOGDANOVIĆ, Tatjana STEFANOVIĆ STANOJEVIĆ Afektivna vezanost i roditeljska mentalizacija kao prediktori roditeljske kompetentnosti	193
Andrea VEGAR, Ana SUČIĆ, Bojana VUKOVIĆ Odnos između razvojnog jezičnog poremećaja i disleksije	195
Sunčica DIMITRIJOSKA Inclusion of out of school children in the educational system	207
Jelena DAVIDOVIĆ RAKIĆ, Tamara KRSTIĆ, Miljana PAVIĆEVIĆ, Jelena MINIĆ Preference: Toy vs. Smartphone in preschool children and parenting styles	217
Jelena ALFIREVIĆ-FRANIĆ Introduction to the emotionology of childhood (with an appendix to children's literature)	231

Marija KARAČIĆ

Zastupljenost suvremenih strategija učenja u radu s učenicima u vrijeme pandemije korona virusom 247

Marija KREŠIĆ, Jelena HERCEG

Kvaliteta odnosa između roditelja i učenika u osnovnoj i srednjoj školi 261

TEMA II

UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA MLADIH

Antonija BUKŠA

Analiza istraživanja - slika o sebi 273

Sofija VRCELJ, Lucija TOMAC, Anita ZOVKO

Stare pedagogije-nove generacije: odgojno-obrazovni rad s generacijom alpha 281

Lejla KURALIĆ-ČIŠIĆ, Meliha BIJEDIĆ, Adela ČOKIĆ, Emina

SULJKANOVIĆ-DJEDOVIĆ, Ana ČUBRA

Problemi adaptacije kod mladih iz imigrantskih porodica 291

Vladan M. PELEMIŠ, Danimir P. MANDIĆ, Dragan BRANKOVIĆ, Vladimir ŽIVANOVIĆ, Filip KOJIĆ

Levels of physical activity as predictors of the body composition of adolescents after the SARS-CoV-2 virus pandemic 299

Irena KISS

Trendovi suvremene komunikacije mladih 313

Jasminka ZLOKOVIĆ, Ana KRMPOTIĆ

Influenceri kao odgojni čimbenici – mišljenje roditelja i djece 323

Tina VEKIĆ

Stavovi studenata pedagogije o pedagoškoj kompetenciji za poticanje interkulturnog razvoja učenika 335

Barbara KOPAČIN, Matija JENKO

Održavanje kvalitete muzičkog obrazovanja nakon epidemije COVID 19 347

Jovana UROŠEVIĆ, Vesna ŽUNIĆ-PAVLOVIĆ

Elektronske baze programa zasnovanih na dokazima u oblasti prevencije problema ponašanja dece i mladih 361

**Fadil IMŠIROVIĆ, Enisa SULJIĆ, Medina VANTIĆ TANJIĆ,
Milena NIKOLIĆ, Mujo IMŠIROVIĆ, Nusreta BJELIĆ, Ajša IMŠIROVIĆ**
Skala procjene funkcionalnosti 369

Tanja ZELENKA, Marijana VRHOVAC
Mjesto i uloga pedagoga u prevenciji poremećaja u ponašanju djece i mladih 375

Sara BAJIĆ, Slavica JANKOVIĆ, Josipa MATIĆ
Tjelesna neaktivnost među mladima u razvijenom svijetu 391

Nevenka MARAS, Ružica SOLDO
Usporedba aktivnosti učenika srednjih škola za vrijeme online nastave i nastave
uživo 397

Alma MALKIĆ ALIČKOVIĆ
Vrijednosne preferencije srednjoškolaca: razlike u odnosu na vrstu škole koju
pohađaju 407

Smaila BALIĆ RAHMANOVIĆ
Utjecaj društvenih mreža na adolescente 415

**Nermin MULAOSMANOVIĆ, Hazim SELIMOVIĆ, Muradif HAJDER,
Zehrina SELIMOVIĆ**
Povezanost osobina ličnosti, strategija učenja i školskog uspjeha srednjoškolaca 423

TEMA III

UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA DJECE I MLADIH S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

Gordana ČIZMAR, Mirjana ĐORĐEVIĆ, Nenad GLUMBIĆ
Ubeđenja roditelja o poremećajima iz spektra autizma kao faktor koji utiče na odabir
tretmana 439

Alma DIZDAREVIĆ, Amila MUJEZINOVIĆ, Nermina OKIĆ
Prevalenca i uticaj ADHD-a na akademski uspjeh i ponašanje djece školske
dobi 453

Mirnesa KAVAZOVIĆ, Milena NIKOLIĆ
Zadovoljstvo poslom u edukacijsko-rehabilitacijskih stručnjaka 463

Stevan ŠEATOVIĆ, Milena NIKOLIĆ
Pregled istraživanja učestalosti psihijatrijskih poremećaja u osoba sa intelektualnim
teškoćama 475

Tena MATIJAŠ, Dajana BULIĆ Povezanost grupnih rehabilitacijskih programa i prilagodbe djece s razvojnim teškoćama na koletiv	491
Lorena NEMČIĆ, Nikolina ZAPLATIĆ DEGAČ Postupci senzorne integracije kod djece s cerebralnom paralizom	501
Jasna KUDEK MIROŠEVIĆ Pregled zastupljenosti kvalitetnog inkluzivnog okruženja predškolske ustanove iz perspektive odgojitelja i roditelja djece s teškoćama	511
Bojan DUČIĆ, Svetlana KALJAČA Efekti programa majndfulness intervencije kod roditelja i njihove dece sa ADHD – pregled radova	525
Tamara KOVAČEVIĆ Prednosti učenja znakovnog jezika	535
Mirjana M. STANKOVIĆ-ĐORĐEVIĆ, Emilija J. POPOVIĆ Deca sa razvojnim smetnjama i pandemija virusa korona	545
Valentina MARTAĆ, Marija ANĐELKOVIĆ, Vesna VUČINIĆ Značaj procene funkcionalnog vida za unapređenje kvaliteta života dece sa višestrukom ometenošću	557
Tea ČIVRAG, Marisela BLAŽEK, Vlatka KAMENARIĆ BLAŠKOVIĆ, Ana MARKULIN Uloga edukacijskog rehabilitatora u poučavanju rutina - primjeri iz prakse	565
Dora VUKUŠIĆ, Tea ČIVRAG Intervencija temeljena na PODD sustavu potpomognute komunikacije kod djeteta s Down sindromom	573
Aleksandra ĐURIĆ-ZDRAVKOVIĆ, Mirjana JAPUNDŽA-MILISAVLJEVIĆ, Snežana KOSTIĆ Percepcija učenika s neurorazvojnim poremećajima o aktivnostima u školi	583
Mirna MIKIĆ, Mario MATIĆ Uloga medija u smanjenju marginaliziranja djece s teškoćama u razvoju u aktivnom bavljenju sportom	593
Marijana VESELINOVIĆ, Dunja STEKIĆ, Milja ZEC, Milkica MARJANOVIĆ Verbalna i neverbalna komunikacija srednjoškolaca sa oštećenjem vida	599
Ana NIKOLIĆ, Nataša MANDIĆ Nastava na daljinu za učenike sa smetnjama u razvoju - izazovi i perspective	611

Ruža TOMIĆ
Kompetencije defektologa neophodne za rad s djecom s teškoćama u razvoju 613

Violeta BANIĆ
Izazovi rada u radnoj terapiji kod osoba s intelektualnim teškoćama 627

Matea PEHAR, Magdalena PERIĆ BRALO
Samopouzdanje u roditeljske sposobnosti roditelja djece s teškoćama u razvoju 639

Jozefina KRANJČEC
Pružanje izvaninstitucionalnih socijalnih usluga djeci s teškoćama u razvoju i mladim osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj 647

Branka JABLAN, Ksenija STANIMIROV, Jasna MAKSIMOVIĆ
Funkcionalni pristup i učenje matematike dece sa višestrukim smetnjama 649

SLOBODNE TEME

Elvir ČAJIĆ, Fata ATIĆ-ZILIĆ
Problem Štajnerovog stabla 665

Monika GRĐAN, Manuela FILIPEC
Terapijsko vježbanje u trudnoći 677

Senada MUJIĆ
Kompetencije pedagoga za rad sa roditeljima kao faktor osnaživanja partnerstva odgojno-obrazovne ustanove i porodice 683

Tamara KRALJ, Ada FILIPAJ, Smiljana ELJUGA, Gorka VULETIĆ
Zadovoljstvo životom i promjene u ponašanju kao posljedica krize uzrokovane potresom i pandemijom COVID-19 695

Zora JACHOVA, Lidija RISTOVSKA, Jasmina KOVAČEVIĆ
Phoneme recognition in speech threshold testing with disyllabic words 703

Lidija RISTOVSKA, Zora JACHOVA, Jasmina KOVAČEVIĆ
Predicting speech intelligibility with articulation index versus word recognition score 711

Aleksandar RACZ
Vrednovanje od strane Romkinja važnosti mjera za zaštitu Romkinja od obiteljskog nasilja i poboljšanje njihovog položaja u društvu 719

Nikolina KNEZović, Anđela ŠIMUNović Osnivanje i djelovanje Osnovne škole sestara franjevnika u Potocima (1913.-1945.)	733
Valentina MAŠIĆ FABAC, Dominik SIKIRIĆ, Ante BILIĆ PRCIĆ Neki aspekti svakodnevnog života osoba oštećena vida prije i za vrijeme COVID-19 pandemije	747
Danijela BELIĆ, Anica KUZMIĆ Terapijsko vježbanje i kvaliteta života osoba oboljelih od multiple skleroze	759
Petra BERLOT, Anita ZOVKO Sustav i standardi osiguranja kvalitete u obrazovanju	767
Vera STOJANOVSKA, Aneta BARAKOSKA The opinion of primary school teachers about the application of ICT tools in the teaching process	777
Nijaz KARIĆ, Nedim OSMANOVIĆ Značaj primjene metode kućne posjete u ostvarivanju ciljeva socijalnog rada s porodicom	785
Sanja POLIĆ PENA VIĆ, Miljana MARIĆ OGNJENOVIĆ, Nevenka ŽEGARAC Deca i mladi kao korisnici usluga savetovališta za brak i porodicu u socijalnoj zaštiti u Republici Srbiji	793
Aleksandar RACZ Izloženost Romkinja nasilju u djetinjstvu	803
Martina MATIJAŠEC, Alen HASIKIĆ Zadovoljstvo učitelja društvenim statusom i ugledom njihove profesije	815
Dalibor STEVIĆ, Nebojša MITROVIĆ, Dejan STEVIĆ, Nevena STUPAR Uticaj različitih programa vježbanja na promene u motoričkim sposobnostima kod dece	829
Ljiljana JELIČIĆ, Mirjana SOVILJ, Miško SUBOTIĆ Neuroplasticity and impact of stimulation at an early ontogenetic age	837

PREDSTAVLJANJE PROJEKATA

Jelena VELJKOVIĆ MEKIĆ, Bojana NIKOLIĆ, Dragana DRAGUTINOVIĆ, Emilija POPOVIĆ Pogled u dvorište – prikaz projekta	847
---	-----

Sanja MATIĆ, Anita ČUPIĆ

Prehrambene i sportske navike učenika (nižih i viših razreda) OŠ kraljice Jelene,

Solin 857

Branislava POPOVIĆ-ĆITIĆ, Lidija BUKVIĆ BRANKOVIĆ,

Marija STOJANOVIĆ, Vesna POPOVIĆ, Marina KOVAČEVIĆ-LEPOJEVIĆ,

Ana PARAUŠIĆ, Milica KOVAČEVIĆ

Profesionalni principi u radu sa mladima iz osetljivih grupa: kreiranje treninga za

praktičare omladinskog rada 865

Željka JOVANOVAČ

E –twinning projekti u nastavi povijesti 875

STARE PEDAGOGIJE – NOVE GENERACIJE: ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD S GENERACIJOM ALPHA

OLD PEDAGOGIES – NEW GENERATIONS: EDUCATIONAL WORK WITH GENERATION ALPHA

Sofija VRCELJ, Lucija TOMAC, Anita ZOVKO
Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet, Rijeka, Republika Hrvatska

Stručni rad

APSTRAKT

Rad je posvećen analizi generacije Alpha koja predstavlja izazove odgojno-obrazovnog procesa. Generacija Alpha obuhvaća osobe rođene nakon 2010. godine i potomci su milenijalaca pa ih se naziva i *iGeneration* i „*mini milenijalci*“. Specifičnosti ove generacije očituju se u iznimnom poznavanju i veoma ranoj izloženosti i ovisnosti o zaslonima i *touch screen* svijetu kao i velikim kapacitetima u brzom stjecanju informacija. Ne samo da su jednostavni korisnici, već su rođeni s tehnološkim palcem. Karakteristike generacije Alpha pred nastavnike stavljaju zadatke u prepoznavanju ove digitalne generacije i razumijevanju njena ponašanja što je temeljna osnova za modifikaciju odgojno-obrazovnog rada. Suočeni s novom stvarnošću, nastavnici bi trebali redizajnirati postojeće načine podučavanja naslijeđenih sadržaja i ujedno razvijati kompetencije za uključivanje novih metodologija usmjerenih na tehnološke postupke. Osim digitalne pismenosti koju nastavnici trebaju razvijati, generaciji Alpha potrebno je nuditi sadržaje koji će njihovu pažnju usmjeriti i na svijet izvan digitalnog, a samim time pridonijeti smanjivanju ovisnosti Alpha generacije o tehnologiji. Sve ovo nameće potrebu osvježavanja *starih* pedagogija.

Ključne riječi; Alpha generacija, digitalni svijet, nastavnici, *stare* pedagogije, digitalizacija

ABSTRACT

This paper is dedicated to an analysis of the Alpha generation, which brings new challenges to the educational process. Generation Alpha includes people born after 2010 who are descendants of millennials, so they are also called *iGeneration* and mini “millennials”. The specifics of this generation are manifested in the exceptional knowledge and very early exposure and dependence on screens and the touch screen world, as well as large capacities in the rapid acquisition of information. Not only are they simple users, but they are born with a technological thumb. The characteristics of the Alpha generation bring tasks before teachers in recognizing this digital generation and understanding its behaviour, which is the fundamental basis for modifying educational work. Faced with the new reality, teachers should redesign existing ways of teaching inherited content and at the same time work on developing competencies to incorporate new methodologies focused on technological processes. In addition to the digital literacy that teachers need to develop, the Alpha generation needs to be offered content that will direct their attention to the world beyond digital, and thus contribute to reducing the Alpha generation's dependence on technology. All this imposes the need to refresh old pedagogies

Keywords: Generation Alpha, digital world, teachers, old pedagogies, digitalization

UVOD

U znanstvenoj, posebice sociološkoj perspektivi dob se može smatrati pripisanom karakteristikom pojedinca, značajkom koja pridonosi definiranju tko je osoba. Starost i mladost imaju *ovo* svojstvo zbog definicija koje im pripisuje društvo, a koje ih *veže vremenskim supstratom*, nizom značenja, očekivanih ponašanja i uloga (Pitti, 2017). Identifikacija dobi pojedinaca omogućuje određenje njihova položaja u odnosu na povijesno i društveno okarakterizirane faze života (djetinjstvo, mladost, zrelost, starost) i sve faze pripisane specifične akcije, vrijednosti, društveno definirane i očekivane norme i uloge, kao i resurse i sustave raspodjele i modele socijalizacije (CHEN, 2010). Specifično društvo u kojem se pojedinac rađa, odrasta i stari, utječe na način na koji se dob i različite faze života razmatraju i tumače. Pokušaj davanja jednoznačnog određenja generacije nije jednostavan jer nema jedinstvenog kriterija prema kojem bi se stavljala *granica* među generacijama. Često se u literaturi uzima kriterij godina, zbog čega je generacija definirana kao skupina ljudi rođenih unutar određenog razdoblja (Howe & Strauss, 2007). Prema većini definicija, svaki generacijski interval traje otprilike 20 godina koje predstavljaju prosječnu duljinu vremena između rođenja djeteta i početka sljedeće generacije, prilikom čega generacije zajedno prelaze iz jedne životne etape u drugu (Sandeen, 2008; Twenge, 2006). Svaka dobna skupina ima unutarnju relativnu prirodu koja se ne može ekstrapolirati iz društvenog i povijesnog scenarija kojem pripada. Kao što je navedeno, dob je društveni prikaz zbog čega je za potpuno razumijevanje važno promišljanje društvenih procesa koji se u svakom društvu i povijesnom kontekstu nalaze *ispod* formacije i definicije. Broj istraživanja o generacijskim razlikama rastao je tijekom godina, ali definicija pojma generacije i kontekst u kojem se koristi ostali su uglavnom isti, upravo zbog tendencije opisivanja generacije kao skupine ljudi koji su rođeni u istom vremenskom rasponu i dijele iste povijesne i društvene životne događaje i životna iskustva koja utječu na njihove misli, stavove, vrijednosti, uvjerenja i ponašanja (Johnson & Johnson, 2010).

Pedagoška poimanja dominantno su vezana uz poimanje generacije u kontekstu situacija učenja zbog čega se govori o generacijama učitelja i generacijama učenika koji održavaju i proizvode daljnje norme, znanja i kulturno, gospodarsko i društveno naslijeđe. Pojavljuje se novi sukob, na primjer, u konačnom razumijevanju da je proces učenja cjeloživotni proces, a ne pretežno pitanje dobi (Zvikaitė-Rötting, 2005) te pitanje stjecanja znanja odnosno prenošenja sadržaja. Ono što može biti razlog već spomenutih suptilnih prijepora u radu s mladim (novim) generacijama je *standardni model odrasle dobi* (Pitti, 2017) kojeg odlikuje repertoar *tradicionalnih* ponašanja, uključujući očekivanja za osnivanje obitelji, završetak školovanja, položaj i postignuće na tržištu rada, kao i odnos prema drugima i drugačijemu. Za razliku od *standardnog modela odrasle dobi* u koji ih se pokušava svrstati, adolescenti i mladi ljudi nalaze se u razdoblju ogromne živosti, otkrića, inovacija i nade, ali istodobno i u vremenu rizika kroz izloženost različitim izazovima i utjecaju digitalnog doba.

Relacije mladih i odraslih oduvijek su bile obilježene zategnutim generacijskim i ideološkim razlikama jer svaku generaciju karakterizira *nešto* što sljedećoj nije prihvatljivo. Nove, *horizontalnije* organizacijske strukture u kompaktnijim prostorima prisiljavaju ljude svih dobnih skupina za suživot na radnom mjestu. Ovakva situacija ima potencijal za stvaranje sukoba između različitih generacijskih skupina u

organizacijama, posebice zbog njihovih različite vrijednosti, ambicija, očekivanja i predrasuda (da Silva, Dutra, Veloso, & Trevisan, 2017). Radi boljeg razumijevanja (potencijalnih) sukoba u nastavku rada daju se tipovi i odlike generacija. Iako su vremenske granice za dijeljenje generacija u literaturi nedosljedne, za potrebe ovog rada, generacije su podijeljene na tradicionaliste ili tiha generaciju (1925. - 1945.), baby boomersi (1946. - 1964.), generacija X (1965. - 1980.), generacija Y (1981. - 2000.), generacija Z (rođeni nakon 2000.) i Alpha generacija (rođeni nakon 2010 godine) (Markus, 2017; Stojanová, Tomšík, Blašková, & Tesařová, 2015; Bejtkovský, 2016). Istraživanja razlike među generacijama ne mogu zanemariti utjecaj razvoja informacijske tehnologije što je razlogom da se generacije u suvremenom vremenu dijele na temelju utjecaja digitalnog doba.

TIHA GENERACIJA (1925. - 1945.)

Tiha generacija su osobe rođene 1925. jer je tada bio veliki procvat beba nakon Prvog svjetskog rata do 1945. godine kada završava Drugi svjetski rat. Za razliku od prethodne generacije koja se borila za promjenu sustava, tiha generacija radila je unutar sustava mirno prihvaćajući sve okolnosti u kojima su se našli, bez potrebe za preuzimanje rizika promjene uz tendenciju izvlačenja maksimuma za sebe i zarađivanja mnogo novca u malo vremena istovremeno se radujući mogućnostima pristupa globalizaciji dobara, ideja i tehnologije (Troksa, 2016). Tiha generacija je štedljiva jer su, zbog ratnih uvjeta i ekonomske nesigurnosti, neki od njihovih roditelja jedva mogli priuštiti da ih hrane (Troksa, 2016). Ova tragična situacija dovela je do novog načina razmišljanja o resursima pa su ova djeca odgajana da budu štedljiva poštujući autoritet roditelja i poslodavaca jer je većina svoju karijeru ostvarila u istom poslu ili tvrtki (Enam & Konduri, 2018). Tiha generacija nije odana samo svojoj karijeri nego i svojim vjerskim uvjerenjima, odnosima i obitelji. Budući da se poštivanje pravila pokazalo uspješnim za tiha generaciju, a rezultat toga bio je stvaranje bogatstva, bilo je uobičajeno da su se njihova djeca Baby Boomer-si i generacija X otuđivali od njih zbog njihove dijametralno suprotne buntovne prirode, socijalnih zabrinutosti i ekonomskih poteškoća koje su bile nepoznate tihoj generaciji.

U vrijeme kada je tiha generacija krenula u osnovnu školu, iako su iznimno cijenili obrazovne institucije, roditelji su bili duboko zabrinuti zbog čitanja stripova, slušanja radija i gledanja televizije (Troksa, 2016). Kada su kritizirali zanimanje tihe generacije za tehnologiju, starije generacije krivile su škole za nedostatak discipline i nemogućnost škola da zainteresiraju veliki broj inteligentnih dječaka i djevojčica.

BABY BOOMERSI (1946. - 1964.)

Sam pojam baby booma otvoren je za različita tumačenja. Iz demografske perspektive, pozornost je usmjerena na porast nataliteta u nizu industrijaliziranih zemalja neposredno nakon završetka Drugog svjetskog rata iako je natalitet bio različit u različitim zemljama (Phillipson, 2007). **Baby Boomersi** (rođeni između 1943. i 1960.) bili su djeca roditelja pripadnika tihe generacije. Mladost za Baby Boomerse bilo je vrijeme velikog optimizma jer je završen Drugi svjetski rat i SAD su se pojavile kao velika svjetska sila (da Silva, Dutra, Veloso, & Trevisan, 2017). Kada je riječ o tehnologiji, ova je generacija

odrastala uz televizijske programe i bila izložena relativno ujednačenim masovnim porukama tijekom odrastanja (Sandeen, 2008). Boomersi su vrlo optimistični, individualisti, skloni su odbaciti autoritet i jako cijene *instant* zadovoljstvo. Ovo je generacija koja je izumila kreditnu karticu jer su spremni kupovati na kredit i kao rezultat toga nisu štedjeli novac za mirovinu (Oblinger, 2003).

Boomersi imaju tendenciju cijeliti obrazovanje i mnogi su se oslanjali na obrazovna postignuća kako bi na postignućima ostvarili veliku potrebu za profesionalnim identitetom (Loroz & Helgeson, 2013).

GENERACIJA X (1965.-1980.)

Generaciju X nazivaju i nevidljivom ili izgubljenom generacijom jer je, prije svega jako dugo živjela u sjeni prethodne generacije zbog čega nisu izgradili snažan identitet. Ova generacija odrastala je uz financijske, obiteljske i društvene nesigurnosti, brze promjene i veliku raznolikost, što je dovelo do razvoja individualizma nad kolektivizmom (Smola & Sutton, 2002). Al-Asfour i Lettau (2014) ističu da je ova generacija imala više interesa za tehnologiju s obzirom na činjenicu da su rođeni tijekom tehnološke ere. Također preferiraju okruženje koje im omogućuje ravnotežu između posla i života jer cijene obitelj. Osim toga, ova generacijska skupina je marljiva i orijentirana na rezultate, vrijedni su i mogu obavljati više zadataka. Generacija X suočila se s težim gospodarstvom od Baby Boomera i živjela je u obiteljima u kojima su oba roditelja radila i kao rezultat toga, razvili su osjećaj individualne inicijative i neovisnosti. Isto tako, posjeduju napredne tehnološke vještine i preferiraju timski orijentirani rad, kao i samostalan rad. Pripadnici ove generacije sudjelovat će u procesu cjeloživotnog učenja kako bi zadovoljili vlastite afinitete i profesionalno napredovali. Gledajući u kontekstu vremena, ove će osobe pristati koristiti računalnu tehnologiju kako bi stekle znanja potrebna za daljnji osobni i profesionalni razvoj. Ipak, kao problem ove generacije javlja se prezasićenost promjenama. Generacija X prošla je kroz mnoge etape razvoja računalnih tehnologija, sudjelovala u njihovoj adaptaciji i razvoju te je vrlo dobro upoznata s načinom komunikacije i učenja putem interneta (Fistić, 2019).

GENERACIJA Y (1981. - 2000.)

Socijalna empatija i izrazit stupanj optimizma dvije su karakteristike ove generacije koje su nastale kao rezultat doživljenih socioekonomskih i političkih nemira. Svojim radom **Generacija Y** nastoji svoj individualni rad usmjeriti ka većoj društvenoj koristi zbog čega ih se može opisati kao tolerantne, pouzdane i društveno osviještene (Fistić, 2019). Isto tako, Generacija Y pokazuje težnju ka izraženoj individualnosti dok ujedno želi pripadati umreženim grupama. Pripadnici ove generacije ispred svega cijene komfor i privatnost i u privatnom i u poslovnom životu. Zbog navedenog, Generacija Y internet doživljava kao svoju globalnu ekspanziju s kojom su se susreli već u doba puberteta. Ispred svega, ova generacija cijeni komfor i privatnost u privatnom i poslovnom životu. U komunikacijskoj domeni podjednako preferiraju komunikaciju licem u lice kao i komunikaciju na daljinu koja uključuje forume, portale, SMS, društvene mreže i e-mail (Watson, 2013, prema Fistrić, 2019).

GENERACIJA Z (2001. - 2009).

Pripadnici **Generacije Z** očekuju „a la carte“ pristup obrazovanju jer ne vide vrijednost trošenja vremena na dugotrajno školovanje znajući da mogu završiti tečajeve koji imaju veću praktičnu vrijednost i biraju fleksibilnost za učenje i žele personalizirano obrazovanje. Sukladno uvjetima u kojima su odrasli, generacija Z preferira bilo koji oblik komunikacije i učenja koji uključuje uporabu informacijsko-komunikacijskih tehnologija. Zbog navedenog, korištenje tradicionalnih tehnologija u poučavanju ove generacije najčešće neće rezultirati zadovoljavajućom razinom usvojenosti planiranih ishoda učenja. Generacija Z polazi od pretpostavke da u svakom trenutku sve mora biti dostupno prilikom čega priželjkuje jednostavnost u traženju informacija. Za razliku od prethodnih generacija ovu generaciju obilježava sposobnost *multitaskinga* tj. obavljanja dva ili više poslova istovremeno s postizanjem zadovoljavajućih rezultata (Enyon & Helsper, 2009, prema Fistrić, 2019). Koriste se socijalnom steganografijom (Boyd, 2015), odnosno nebrojenim jezičnim i kulturološkim referencama za kodiranje poruka koje su funkcionalno dostupne, ali istodobno besmislene. Neki tinejdžeri koriste zamjenice, dok se drugi pozivaju na događaje, nadimke i koriste unaprijed određene kodne riječi da bi podijelili tračeve koje odrasle osobe ne mogu protumačiti. Mnogi tinejdžeri pišu na načine koji će se uklopiti i biti nevidljivi ili će ih odrasli pogrešno protumačiti. Cjelokupni razgovori o školskim tračevima, zaljubljuvanjima i dosadnim učiteljima prolaze nezamijećeno od vanjskih promatrača (Boyd, 2015). Generacija Z teži obrazovanju koje kao ishod ima povećanje zapošljivosti i fokusirano je na ispitnim rezultatima uz dominaciju dijeljenja informacija među vršnjacima (McCrindle, 2020).

GENERACIJA ALPHA (2010 -)

Generacija Alpha obuhvaća osobe rođene nakon 2010. godine. Specifičnosti ove generacije očituju se u iznimnom poznavanju i veoma ranoj izloženosti tehnologiji (Tafonao et al., 2020) kao i velikom kapacitetu za brzo stjecanje informacija. Ova generacija druga je generacija koja se može okarakterizirati pojmom digitalnog urođeništva (dos Ries, 2018). Kao integralni dio razvoja ove generacije ističu se društveni mediji putem kojih se Alphe aktivno uključuju u cyber-društveni život na platformama kao što su Youtube, Facebook i Instagram (McCrindle, 2020). Ovakvi obrasci ponašanja govore u prilog Alpha generacije koje ističe Barkowitz (2016), a uključuju ponašanja nesklona dijeljenju resursa (materijalnih, kognitivnih i emocionalnih), zanemarivanje koncepta privatnosti, nesklonost pravilima, izbjegavanje restrikcija, kreativnost i izuzetnu zaokupljenost tehnologijom koja uključuje zaslone na dodir. Osim navedenog, Alphe se mogu opisati kao ekstrovertirani i izbirljivi, dok ujedno teže deduktivnom i logičkom rasuđivanju informacija koje su im dostupne (Yurtseven & Karadeniz, 2020). Strateško razmišljanje, korištenje metakognicije i kreativne demonstracije temeljene na neposrednoj upotrebi informacijsko-komunikacijske tehnologije Alphama pruža mogućnost brzog, selektivnog i efektivnog stjecanja znanja i životnih vještina. Generacija Alpha teži obrazovanju koje će kao temeljni ishod imati adaptivnost, fokus na vještinama učenja i individualizaciji nastavnog procesa s naglaskom na stjecanje kompetencija koje će doprinijeti društvenom prihvaćanju (McCrindle, 2020). Ova generacija izlazi iz okvira homogene razredne zajednice u vidu

stvaranja prostora za donošenje vlastitih odluka temeljenih na individualiziranom učenju i poučavanju (Yurtseven & Karadeniz, 2020). Zbog navedenoga dolazi do novih zahtjeva koji se postavljaju pred odgojno-obrazovni sustav. Od škola se traži relativno brzi odmak od strukturiranog i dominantno frontalnog načina rada u interaktivni, vizualni, multimodalni i praktični rad kako bi uspjele potaknuti pripadnike Alpha generacije na usvajanje nastavnog sadržaja. Istaknute karakteristike i tendencije generacije Alpha pred nastavnike stavljaju zadatke koji uključuju prilagodbu nastavnog sadržaja i metoda učenja i poučavanja, posebice u vidu korištenja tehnoloških medija kao primarnog nastavnog alata (Tafonao et al., 2020). Interaktivna nastava koja je neophodna za rad s ovom generacijom uključuje kombiniranje nekoliko različitih oblika i metoda kao što su kreativni zadaci, igranje igara, korištenje ljudskih resursa, društveni projekti, korištenje novih materija i rješavanje problema (Giorgdze & Dgebauadze, 2017). U ovom kontekstu važno je istaknuti tendenciju modifikacije tradicionalnih oblika i metoda rada kroz upotrebu elemenata igara kao poticaja na učenje i sudjelovanje u nastavi (Tootell et al., 2014), takozvanu igrifikaciju (eng. *gamification*). Ovaj model uključuje prilagodbu nastavnog sadržaja dajući mu natjecateljsku dimenziju koja istovremeno pokušava potaknuti brže pamćenje istovremeno razvijajući natjecateljski i timski duh učenika. Može se provoditi putem računalnih igara kao što su *Minecraft* i *Kahoot!* ili kombinacijom obrazovnih didaktičkih igračaka (McCrindle, 2020). Isto tako, kako bi odgovorili na potrebe generacije Alpha, nastavnici bi svoj rad trebali usmjeriti ka razvijanju vještina koje će ovoj generaciji u razvoju pružiti temelj za snalaženje u budućem životu. Prema predviđanjima generacija Alpha bit će generacija koja će imati najduži radni vijek (McCrindle, 2020; Yurtseven & Karadeniz, 2020) zbog čega se kritičko mišljenje, vještine učenja, komunikacijske i suradničke vještine i kreativnost ističu kao ključna područja na koja je potrebno usmjeriti odgojno-obrazovni rad.

OBRISI NOVE PEDAGOGIJE - PREMA ZAKLJUČKU

Iako smo svjedoci da je tehnologija postala dio kurikuluma na svim razinama obrazovanja, čime na neki način udovoljava digitalnim urođencima, ostaje otvoreno pitanje koliko ishodi učenja mogu biti ostvareni i postavljeni prema starim taksonomijama. Ishodi učenja su *benchmarks* uspješnosti obrazovnog procesa, no uvažavajući načine kako Alpha generacija stječe informacije nužnim se nameće potreba gamifikacije odnosno pretvaranje cijelog proces učenja u igru da bi se postigli ishodi. Nadalje, pripadnici Alpha generacije su individualisti pa je stoga potrebno kreirati novu pedagogiju koja će nuditi sadržaje koji su personalizirani i prilagođeni tempu svakog učenika. *Stara* pedagogija odvaja proces učenja i igre smatrajući da je igra lagodniji dio dok je učenje ozbiljan posao. Međutim, od starih pedagogija Alpha generacija može naučiti kako stvoriti ravnotežu kroz utemeljena iskustva i međuljudsku interakciju koja je iznimno važna za Alpha generaciju. Kako su orijentirani na digitalne medije, ne uspijevaju regulirati svoje ponašanje, ostvarivati stvarnu interakciju s drugima, postavljati ciljeve i razvijati kompetencije sustavnog učenja. Upravo u razvoju ovih kompetencija može im pomoći *stara* pedagogija.

Starim se pedagogijama sve češće nastoji uskratiti mjesto u odgojno-obrazovnom procesu opisujući ih dominantno kroz njihove nedostatke. Promicanje digitalizacije i suvremenosti ipak ne bi trebao predstavljati ključ u stvaranju uspješnog uzajamnog

odgojno-obrazovnog procesa učenika i nastavnika. Iako percipirane kao statične i pasivne (Matijević, 2011), *stare* pedagogije uz određene modifikacije itekako mogu dati pozitivniju i novu notu odgojno-obrazovnom procesu. Modifikacijom *starih* pedagogija uz korištenje informacijsko-komunikacijske tehnologije uvelike se mogu zadovoljiti postavljeni ishodi učenja ako je materijal pripremljen sistematično uz poštivanje načela učenja s naglaskom na postizanje ugodnog iskustva i djelovanje u skladu s potrebama većine Alpha učenika (Sapriyah, 2019). Prilikom stvaranja kritike o *starim* pedagogijama, ne smije se izostaviti činjenica o njihovim prednostima kao što su ekonomičnost i racionalnost, mogućnost dubinske obrade sadržaja, jačanje interakcijsko-komunikacijskih vještina i mogućnost pobuđivanja interesa za specifične teme (Nishat Zafar & Hafeez, 2021), a posebice mogućnosti ostvarivanja adekvatne *stare* pedagoške komunikacije i razvoja *starog* pedagoškog takta nastavnika. Upotreba isključivo digitalnih tehnologija nastavnicima onemogućuje praćenje skrivenog kurikula i pred njih stavlja dužnosti analize truda i rada učenika, poticanje, motiviranje i isključivanje pružanja gotovih rješenja u situacijama koje u isto vrijeme zahtijevaju individualizaciju i generalizaciju s obzirom na postavljene ishode učenja.

Iako Alpha generacija ima sposobnosti koristiti razne informacijsko-komunikacijske uređaje i navigirati internetom, valja istaknuti činjenicu da njihovo razumijevanje tehnologije ili kvalitete izvora može biti plitka. Nadalje, generacija Alpha vizualno je pismenija od prethodnih generacija; mnogi se izražavaju pomoću slika, teksta i zvuka te zbog dostupnost vizualnih medija, njihova tekstualna pismenost može biti slabije razvijena od prethodnih generacija. Zbog toga, osim digitalne pismenosti koju nastavnici trebaju razvijati, generaciji Alpha potrebno je nuditi sadržaje koji će njihovu pažnju usmjeriti i na svijet izvan digitalnog, a samim time pridonijeti smanjivanju ovisnosti Alpha generacije o tehnologiji.

Prema rezultatima TALIS istraživanja iz 2018. godine prosječna dob hrvatskih učitelja predmetne nastave u osnovnim školama iznosi 42 godine, a srednjoškolskih nastavnika 45 godina (OECD, 2019) što nam govori da se u ulozi prenositelja znanja najčešće nalaze pripadnici Generacije X. Uzimajući u obzir prethodno istaknute karakteristike ove generacije, ne iznenađuje činjenica da se nastavnici osjećaju najmanje pripremljenima za poučavanje sadržaja vezanih uz poučavanje u multikulturalnom i višejezičnom okruženju, poučavanja učenika različitih sposobnosti i uporabu informacijsko-komunikacijskih tehnologija u nastavi najviše zbog činjenice da u formalnim hrvatskim programima osposobljavanja učitelja nedostaju upravo ovi sadržaji. Slična situacija vidljiva je i u aktualnom visokoškolskom obrazovanju u kojemu sveučilišni profesori nailaze na sve veće teškoće u odabiru adekvatnih nastavnih sadržaja i načina poučavanja budućeg odgojno-obrazovnog kadra koji će ubrzo i sam raditi s generacijom Alpha.

Na samom kraju može se postaviti pitanje je li problem uistinu Alpha generacija ili je problem sustav obrazovanja (nastavnika) koji zbog kompleksnosti i brzine napretka tehnologije (unatoč brojnim europskim i svjetskim direktivama) ne uspijeva pratiti aktualne promjene i na njih dati odgovor? Ovaj rad smatramo tek uvodom u kompleksnu raspravu o novim generacijama u nastavnom procesu i izazovima s kojima se susreću nastavnici tj. o potrebi promišljanja i kreiranja *novih* pedagogija primjerenih budućim generacijama.

LITERATURA

- Barkowitz, D. (2016). 13 Things to know about the Alpha Generation: The newest generation has no purchasing power yet, but will soon take over the world. Retrieved 20th February 2022 from www.adage.com
- Bejtkovský J. (2016). The Employees of Baby Boomers Generation, Generation X, Generation Y and Generation Z in Selected Czech Corporations as Concoisseurs of Development and Competitiveness in their Corporation. *Journal of Competitiveness*, 8(4), 105-123. <https://doi.org/10.7441/joc.2016.04.07>
- Boyd, D. (2015). *It's Complicated: The Social Lives of Networked Teens*. New Haven: Yale University Press.
- CHEN, H. (2010). Advertising And Generational Identity: A Theoretical Model. *American Academy of Advertising Conference Proceedings*, 132-140. <https://www.proquest.com/openview/6b09dcaa97dc33f2a0cfffcd69ffb2dfd/1?pq-origsite=gscholar&cbl=40231>
- da Silva, R. C., Dutra, J. S., Veloso, E. F. R., & Trevisan, L. N. (2017). Generations and commitment in Different Brazilian Human Resource Management Contexts. *Revista Eletrônica de Ciência Administrativa*, 14(1), 5-24. <https://doi.org/10.21529/RECADM.2017005>
- dos Ries, T. A. (2018). Study on the alpha generation and the reflections of its behavior in the organizational environment. *Quest Journals: Journal of Research in Humanities and Social Science*, 6(1), 9-19.
- Enam, A., & Konduri, K. C. (2018). Time Allocation Behavior of Twentieth-Century American Generations: GI Generation, Silent Generation, Baby Boomers, Generation X, and Millennials. *Transportation Research Record*, 2672(49), 69-80. <https://doi.org/10.1177/0361198118794710>
- Fistrić, M. (2019). Utjecaj digitalizacije na generacijski jaz- od bejbibumersa do generacije Z. *Communication management review*, 4(1), 120-139. <https://doi.org/10.22522/cmr20190143>
- Giorgdze, M., & Degbuadze, M. (2017). Interactive teaching methods: Challenges and perspectives. *IJAEDU - International E-journal of Advances in Education*, 3(9), 544-548. <https://doi.org/10.18768/ijaedu.370419>
- Howe, N., & Strauss, W. (2000). *Millennials Rising: The Next Generations*. New York: Vintage Books.
- Loroz, P. S., & Helgeson, J. G. (2013). Boomers and their Babies: An Exploratory Study Comparing Psychological Profiles and Advertising Appeal Effectiveness across Two Generations. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 21(3), 289-306. <https://doi.org/10.2753/MTP1069-6679210304>
- Matijević, M. (2011). *Nastava usmjerena na učenika: prinosi razvoju metodika nastavnih predmeta u srednjim školama*. Zagreb: Školske novine.
- Markus, K. (2017). Comparing Generation X and Generation Y on their Preferred Emotional Leadership Style. *Journal of Applied Leadership and Management*, 5, 62-75. Retrieved 21st January 2022. from <http://www.journal-alm.org/article/view/18130>
- McCrimble (2020). *Understanding Generation Alpha*. Retrieved 19th February 2022 from <https://generationalalpha.com/wp-content/uploads/2020/02/Understanding-Generation-Alpha-McCrimble.pdf>
- Phillipson, C. (2007). Understanding the Baby Boom Generation: Comparative Perspectives. *International Journal of Ageing and Later Life*, 2(2), 7-11. <https://doi.org/10.3384/ijal.1652-8670.07227>
- Sandeen, C. (2008). Boomers, Xers, and Millennials: Who are They and What Do They Really Want from Continuing Higher Education? *Continuing Higher Education Review*, 72, 11-31.
- Oblinger, D. G. (2003). Boomers, Gen-Xers, and Millennials: Understanding the "New Students". *Educational Review*, 38, 37-47.

- OECD (2019). *TALIS-2018: Učitelji, nastavnici i ravnatelji: cjeloživotni učenici*. Zagreb: NCVVO.
- Pitti, I. (2017). What does being an adult mean? Comparing young people's and adults' representations of adulthood. *Journal of Youth Studies*, 20(9), 1225-1241. <https://doi.org/10.1080/13676261.2017.1317336>
- Nishat Zafar S., & Hafeez, M. (2021). A Critical Review on Discussion and Traditional Teaching Methods. *Psychology and Education*, 58(1), 1871-1886. <https://doi.org/10.17762/pae.v58i1.1042>
- Sapriyah. (2019). Media pembelajaran dalam proses belajar mengajar. *Prosiding Seminar Nasional Pendidikan FKIP UNTIRTA*, 2(1), 470-477.
- Smola, K. W., & Sutton, C. D. (2002). Generational differences: revisiting generational-work values for the millennium. *Journal of Organizational Behaviour*, 23(1), 363-82. <https://doi.org/10.1002/job.147>
- Stojanová, H., Tomšík, P., Blašková, V., & Tesařová, E. (2015). Specification and Characteristic of Generation Y in the Sphere of Work Attitude. *DIEM*, 2(1), 565-581.
- Tafonao, T., Saputra, S., & Suryaningwidi, R. (2020). Learning Media And Technology: Generation Z and Alpha. *Indonesian Journal of Instructional Media and Model*, 1(2), 89-100. <https://doi.org/10.32585/ijimm.v2i2.954>
- Tootell, H., Freeman, M., & Freeman, A. (2014). Generation alpha at the intersection of technology, play and motivation. In R. H. Sprague Jr (Eds.), 47th Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS) (pp. 82-90). United States: The Institute of Electrical and Electronics Engineers Inc. Retrieved 17th January 2022 from <https://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=3077&context=eispapers>
- Troksa, L. (2016). The Study of Generations: A Timeless Notion within a Contemporary Context. (Undergraduate Honors Theses. Paper 1169). https://scholar.colorado.edu/concern/undergraduate_honors_theses/9z903038m
- Twenge, J. M. (2006). *GENERATION ME - Why Today's Young Americans Are More Confident, Assertive, Entitled and More Miserable Than Ever Before*. New York, London, Toronto and Sydney: Free Press.
- Yurtseven, N., & Karadeniz, Ş (2020). An Overview of Generation Alpha. In N. Yurtseven (Ed.) *The Teacher of Generation Alpha*, (pp. 11-31). Berlin: Peter Lang Publishing.
- Zvikaitė-Rötting, O. (2005). Generation Gap: Resolving Conflicts Between Generations (pp. 53-65). Retrieved 2nd February 2022 from <http://koed.hu/medit/orinta.pdf>